

Biuletyn / Bulletin Euroregionu Silesia

Nr 5 / Č. 5

Czerwiec / Červen 2012

ISSN 2084-0020

**Współpraca ochotniczych
straży pożarnych
na przykładzie gminy Kietrz
i jej czeskich partnerów**
.....

**Spolupráce sborů dobrovolných hasičů
na příkladě obce Kietrz a jejích
českých partnerů**
Str. 2-3

**Przykłady dobrych praktyk
w mikroprojektach**
.....

**Příklady dobré praxe
v mikroprojektech**
str. 4-5

**Wywiad z Anną Olszewską -
Konsulem Generalnym
Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie**
.....

**Rozhovor s Annou Olszewskou -
Generální konzulkou Polské republiky
v Ostravě**
str. 6-7

Strażacy i hasiści

Współpraca ochotniczych straży pożarnych na przykładzie gminy Kietrz i jej czeskich partnerów

Polsko-czeska współpraca objawia się w bardzo wielu dziedzinach. Jedną z nich jest współpraca stowarzyszeń strażaków po obu stronach granicy. Współpraca ta ma wiele różnorodnych aspektów, od współdziałania dla zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpożarowego mieszkańców do inicjatyw kulturalnych i sportowych. Przykładem niech będą działania na tym polu gminy Kietrz i jej czeskich partnerów.

Po przemianach ustrojowych w Polsce i Czechach społeczności lokalne zaczęły przejawiać duże zainteresowanie sąsiadami po drugiej stronie granicy. Aby ułatwić kontakty mieszkańcom pogranicza, władze gminy wraz z jednostką OSP w Kietrz podjęły inicjatywę nawiązania współpracy pomiędzy jednostkami osp gminy Kietrz i jednostkami osp z miejscowości przygranicznych Republiki Czeskiej. W tym celu w miesiącu maju 1993r nastąpiło spotkanie zainteresowanych współpracą stron w Oldřišovie, miejscowości graniczącej z gminą Kietrz, położonej najbliżej dostępnego przejścia granicznego Pietrowice Głubczyckie–Krnov. Propozycja delegacji z Kietrza spotkała się z życzliwym przyjęciem starosty Oldřišova Juliusa Jadrnego, dzięki któremu nawiązano kontakty z władzami Hněvošic, Sudic, Rohova, Kobeřic, Třebomia i Štepankovic. Owocem tych kontaktów była decyzja o organizacji wspólnych zawodów strażackich.

Pierwsze zawody wyznaczono na dzień 22 sierpnia 1993r w Kietrz i nazwano je Międzynarodowym Turniejem Ochotniczych Straży Pożarnych „Brama Morawska 93”. Przeszkodą jednak stał się brak przejść granicznych. Jednostki czeskie jadąc do Kietrza przez Pietrowice Głubczyckie musiałyby przebyć trasę ponad 100 km, co znacząco podnosiło koszty przedsięwzięcia. Podjęto więc starania, aby przejazd jednostek czeskich nastąpił na

nieistniejącym jeszcze w 1993r przejściu Třebom–Gródczanki. Dzięki dużej pomocy Śląskiego Oddziału Straży Granicznej w Raciborzu, organizatorzy uzyskali w Warszawie zezwolenie na otwarcie przejścia na 12 godzin. Po uroczystym powitaniu czeskich gości na granicy, nastąpiło zgrupowanie wszystkich jednostek na placu przy ul. Raciborskiej. Turniej, który odbył się na stadionie w Kietrz, został poprzedzony przemarszem uczestników ulicami miasta. W 1994r strona czeska wystąpiła z inicjatywą, aby rewanż odbywał się w Czechach. Takie spotkanie odbyło się w Hněvošicach 24 lipca 1994r.

Spis Treści

Współpraca ochotniczych straży pożarnych na przykładzie gminy Kietrz i jej czeskich partnerów	2-3
Przykłady dobrych praktyk w mikroprojektach	4-5
Wywiad z Anną Olszewską - Konsulem Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie	6-7
Realizacja Programów EWT w Euroregionie Silesia	8-10
Kalendarz imprez transgranicznych/ Kalendář přeshraničních akcí	11
Spolupráce Euroregionu Silesia aneb Nejsme v tom sami!	12-13
August Scholtis - pisarz i publicysta	14
Rozrywka	15
Warto zobaczyć – Arboretum Nový Dvůr	16

Należy tu wspomnieć o głównych inicjatorach tej współpracy. Ze strony polskiej byli to druh Łukasz Gawroński, Kazimierz Przybyła – były komendant miejsko-gminny OSP w Kietrze, Janusz Wądołowski, ówczesny burmistrz Kietrza, Michał Łoziński – prezes Zarządu OSP w Kietrze a także były Burmistrz Kietrza Józef Kozina, wówczas dyrektor szkoły podstawowej obecny starosta głubczycki. Ze strony czeskiej wspomniani już Julius Jadrny, Arnošt Kubela – starosta Hněvošic, František Petroš – starosta Sudic, Lubomir Seidler – starosta Rohova, Alojs Radošhovski – starosta Třebomia.

Od czasu organizacji pierwszych zawodów „Brama Morawska”, spotkania te z niewielkimi zaburzeniami, odbywają się cyklicznie co roku, a ich organizacja ma za zadanie nie tylko integrację mieszkańców terenów przygranicznych, ale również doskonalenie zadań ratowniczych po obu stronach granicy. W kolejnych latach zawody te odbywały się w miejscowościach:

- 1993r – w Kietrze,
- 1994r – w Hněvošicach i Kietrze,
- 1995r – w Svobodzie, obec Štěpankovice i Kietrze,
- 1996r – w Sudicach i Nasiedlu,
- 1997r – w Rohovie i Kietrze,
- 1998r – w Koberčicach,
- 1999r – w Oldřišovie i Kietrze,
- 2000r – w Borovej, obec Bolatice i Kietrze,
- 2001r – w Třebomiu i Kietrze,
- 2002r – w Dzierżysławiu,
- 2003r – załamanie organizacji i zawody się nie odbyły,
- 2004r – w Pilszczu,
- 2005r – w Rohovie i Kietrze,
- 2006r – w Kietrze,
- 2007r – w Sudicach,
- 2008r – w Koberčicach,
- 2009r – w Kietrze,
- 2010r – w Kietrze,
- 2011r – w Borovej, obec Bolatice.

Z biegiem lat współpraca zacieśniała się i ewoluowała. W roku 1996 chęć uczestnictwa w zawodach wyraziła jednostka SDH z Borovej, a w 2002 roku jednostka SDH z Bilo- vca. W roku 1999 w Oldřišovie zostało podpisane oficjalne porozumienie o współpracy i partnerstwie jednostek osp:

- * Kietrz – Hněvošice
- * Ściborzyce Wielkie – Sudice
- * Rozumie – Rohov
- * Dzierżysław – Koberčice
- * Nowa Cerekwia – Borova
- * Pilszcz – Oldřišov
- * Chróścielów – Štěpankovice
- * Nasiedle – Třebom.

W końcu okazało się, że wspólne ćwiczenia mają również wymiar praktyczny, gdy jednostki pomagały sobie wzajemnie w gaszeniu łańców zbóż na pniu, które płonęły w pasie przygranicznym, czy przy akcji pomocy ludziom dotkniętym powodzią. Wspólne działania bojowe pokazały jednak, że rywalizacja na zawodach nie jest wystarczająca dla zdobycia umiejętności obsługi sprzętu strażackiego sąsiada z zagranicy. Dlatego też w roku 2000 dzięki finansowemu wsparciu z programu PHARE CBC przeprowadzono profesjonalne szkolenie jednostek ochotniczej straży pożarnej, polskich w Czechach i czeskich w Polsce a projekt ten nosił tytuł „Ujednolicenie działań przeciwpożarowych ochotniczych straży pożarnych gmin pogranicza polsko-czeskiego. Brama Morawska 2000.”

Kolejne lata współpracy przyniosły doświadczenie, że nie tylko umiejętność obsługi sprzętu jest ważna, konieczna jest również umiejętność wspólnego wykonywania ćwiczenia bojowego. Tak zrodził się pomysł kolejnych projektów, które zostały zrealizowane:

- w roku 2006 „Polsko-czeska liga strażaków. Kietrz 2006.” dofinansowany w ramach FM programu INTERREG IIIA, który przyczynił się do podniesienia sprawności bojowej strażaków wszystkich 18 jednostek uczestniczących w projekcie,
- w roku 2006 „Ochrona obszaru pogranicza polsko-czeskiego oraz budowanych i istniejących ciągów komunikacyjnych przed skutkami powodzi, kolizji i katastrof”, w wyniku którego jednostka OSP w Kietrze otrzymała nowy wóz bojowy typu średniego („duży” INTERREG IIIA),
- w roku 2009 „17 lat wspólnych działań – 10 lat partnerskiej współpracy”, który służył podsumowaniu osiągnięć uzyskanych przez jednostki od początku współpracy czyli od roku 1993 (FM w ramach POWT RCz-RP).

Współpraca jednostek ochotniczych straży pożarnych gminy Kietrz z ich odpowiednikami czeskimi trwa po dzień dzisiejszy, a jej efektem są nie tylko wspólne udziały w zawodach „Brama Morawska” oraz wielu innych organizowanych w poszczególnych miejscowościach. Na przestrzeni lat tradycją stał się udział delegacji z jednostki partnerskiej w ważnych wydarzeniach jednostki rodzimej takich jak: walne zebranie członków jednostki, obchody rocznicowe jednostki, nadanie sztandaru czy poświęcenie nowego sprzętu pożarniczego. Podjęte przez strażaków działania przyniosły swój pozytywny skutek także na grunt kontaktów międzyludzkich. Zaowocowały wieloma przyjaźniami i formami wzajemnej bezinteresownej pomocy, których przykładem niech będzie pomoc kietrzańskich strażaków przy budowie kościoła w Hněvošicach i udział czeskich strażaków w finansowaniu zakupu nowych drzwi do kościoła w Rozumicach.

(współpraca: Urząd Miasta Kietrz)

„Polsko-Czeska Akademia Fotografii”

- fotografia jako uniwersalny język umożliwiający dialog ponad granicami

<u>Tytuł projektu:</u>	Polsko-Czeska Akademia Fotografii
<u>Nazwa Wnioskodawcy:</u>	Fundacja Elektrowni Rybnik
<u>Nazwa Partnera:</u>	FOTOKLUB Ostrava
<u>Wartość umowy (EFRR):</u>	16 076,82 EUR
<u>Termin realizacji:</u>	01.10.2010 - 31.12.2010

„Polsko-Czeska Akademia Fotografii” to mikroprojekt, który propagował pogłębienie wiedzy z zakresu fotografii poprzez cykl warsztatów prowadzonych przez polskich oraz czeskich specjalistów z poszczególnych dziedzin fotografii cyfrowej. Warsztaty fotograficzne, które stanowiły trzon projektu, pozwoliły ich uczestnikom na zdobycie wiedzy praktycznej oraz pomogły stworzyć portfolio potrzebne do aplikowania na bardzo popularne w regionie śląska czeskie uczelnie fotograficzne, takie jak Instytut Twórczej Fotografii w Opawie.

Celem projektu było promowanie młodych zdolnych fotografów z Polski oraz Czech poprzez bezpłatny dostęp do profesjonalnego studia fotograficznego oraz do wiedzy polskich i czeskich mistrzów fotografii. W ramach projektu odbyły się warsztaty w następujących obszarach tematycznych: „Warsztaty fotografii industrialnej”, „Warsztaty fotografii dokumentalnej”, „Warsztaty fotografii portretowej”, „Warsztaty fotografii aktu”, „Warsztaty fotografii mody” oraz „Warsztaty z obróbki cyfrowej fotografii”. Zwieńczeniem całego projektu była wystawa fotograficzna, która podsumowała kilkumiesięczne zmagania fotografów-amatorów z Polski i Czech.

Grupą docelową projektu była młodzież oraz osoby dorosłe z polskiego klubu fotograficznego „Format” - który był także inicjatorem projektu - oraz czeskiego klubu fotograficznego FOTOKLUB Ostrava, reprezentującego stronę czeską. Ponadto, projekt miał charakter otwarty, przez co bezpłatny dostęp do warsztatów miały wszystkie osoby pasjonujące się różnymi technikami fotograficznymi. Wszyscy uczestnicy mieli możliwość konsultacji swo-

ich prac u znakomitych fotografów oraz zaprezentowania ich na finałowej wystawie podsumowującej projekt. Projekt miał także za zadanie przybliżyć „w obiektywie” sposób spojrzenia na zagadnienie fotografii i poszczególne jej techniki przez czeskich instruktorów, dzięki czemu złagodzona została również bariera kulturowa i językowa - wszak nie ulega wątpliwości, że fotografia jest uniwersalnym językiem, który umożliwia dialog ponad wszelkimi podziałami.

Přeshraniční aktivity na podporu rozvoje podnikání

Dne 15. června 2012 se v prostorách Generálního konzulátu Polské republiky v Ostravě konalo již XVIII. setkání podnikatelů. Tato akce, pořádaná Česko-polskou obchodní komorou pod záštitou generální konzulky Anny Olszewske a ve spolupráci s oddělením propagace obchodu a investic Velvyslanectví Polské republiky v Praze, patří již tradičně mezi nejprestižnější události česko-polského byznysu. Každoročně se jí účastní více než 250 účastníků z řad zástupců významných polských a českých firem, územních samospráv, diplomatických služeb obou zemí, poslanců a senátorů. Letošní setkání podnikatelů zahájila česko-polská hospodářská konference s názvem „Česká republika - Polsko. Vytváříme prostor pro spolupráci v regionu Střední Evropy u příležitosti XVIII. Setkání podnikatelů 2012“. Na programu konference bylo mj. shrnutí přeshraničních projektů na podporu hospodářské spolupráce financovaných ze současného Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013. Přestože tento program není určen přímo pro podnikatelské subjekty, z programu lze podpořit projekty na podporu rozvoje podnikatelských aktivit. Větší projekty s dotací od 30 tisíc euro je možné financovat především v rámci oblasti podpory 2.1 Rozvoj podnikatelského prostředí, menší projekty s dotací do 30 tisíc euro pak v rámci Fondu mikroprojektů. Vhodnými žadateli o dotaci jsou především hospodářské a obchodní komory, vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, poradenská centra, instituce trhu práce apod..

Přestože projektů zaměřených na oblast podnikání bylo zatím v celém programu realizováno velmi málo, můžeme vám nabídnout příklady dvou zajímavých projektů schválených v rámci Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia.

Název projektu: Exportní potenciál v česko-polském příhraničí
Název žadatele: Česko-polská obchodní komora
Název partnera: Samorząd Województwa Opolskiego – Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki
Schválená dotace z ERDF: 22 165 EUR
Termín realizace: 9/2011 – 3/2012

Projekt vznikl z důvodu potřeby podpory vzájemného obchodu mezi Českou republikou a Polskem v příhraniční oblasti. Impulzem byly podněty a dotazy podnikatelů, které přicházely do Česko-polské obchodní komory. Cílem projektu bylo tedy posílení česko-polské spolupráce v oblasti podnikání. V rámci projektu byly realizovány tři workshopy pro podnikatele, tématicky zaměřené na právní a daňovou problematiku spojenou s podnikáním právnických a fyzických osob na obou stranách hranice. Dva workshopy se uskutečnily v Ostravě, jeden v Opoli. O všechny workshopy byl velký zájem a počet účastníků předčil veškerá očekávání organizátorů.

Workshop v Opoli se konal 16.11.2011

Závěrečný workshop v Ostravě se konal 28.3.2012

Důležitým výstupem projektu bylo vytvoření dvoujazyčné česko-polské počítačové aplikace s aktivní databází, která má podnikatelům česko-polského příhraničí napomoci k navázání obchodních kontaktů. Databáze je členěna na dvanáct hospodářských oblastí, na kterých se partneři dohodli v průběhu realizace projektu. Aplikace umožňuje firmám a podnikatelům, kteří mají zájem o spolupráci s partnerem z druhé strany hranice, vstoupit do systému, bezplatně se zaregistrovat a zadávat vlastní aktuální nabídky. V rámci projektu byly všem zaregistrovaným subjektům poskytnuty překladatelské služby.

Název projektu: Aplikační software pro podporu rozhodování v malých firmách česko-polského příhraničí
Název žadatele: Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava
Název partnera: Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Schválená dotace z ERDF: 25 886 EUR
Termín realizace: 5/2012 – 10/2013

Cílem projektu je zvýšení kvality řízení v malých firmách, institucích a organizacích vymezeného česko-polského příhraničí na základě zmapování informovanosti o možnostech využití aplikací pro podporu rozhodování - aplikací Business Intelligence (BI), které jsou speciálně zaměřeny na podporu rozhodování manažerů, a následného doporučení programových aplikací vhodných pro daný typ subjektu. V rámci projektu proběhnou dva workshopy na české a polské straně, bude proveden průzkum informovanosti o BI nástrojích a jejich využívání v malém a středním podnikání, vznikne společný portál, budou zpracovány studijní materiály pro zajištění aktivit zaměřených na rozvoj dovedností v oblasti BI a manažerských a prezentačních dovedností, bude vydána dvoujazyčná publikace a v závěru bude projekt prezentován na vybraných mezinárodních konferencích.

Česko-polské projekty na podporu rozvoje podnikatelských aktivit se stále mohou ucházet o dotaci z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013. Velké projekty musí být předloženy do 17.9.2012 (viz www.cz-pl.eu), malé projekty žadatelů z území Euroregionu Silesia do 19.11.2012, popř. ještě v průběhu roku 2013 (viz www.euroregion-silesia.cz a www.euroregion-silesia.pl)

Wywiad z Anną Olszewską

Konsulem Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Jakie są główne zadania Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie?

Odpowiadając możliwie zwięźle na to pytanie należy przede wszystkim wskazać na szeroki zakres zadań, zarówno tych które należą do podstawowych, rutynowych czynności konsularnych, jak i tych które wiążą się ze specyfiką placówki. Wśród pierwszych znajdują się sprawy paszportowe, wizowe i prawne oraz czynności z zakresu opieki konsularnej czyli pomocy obywatelom polskim, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji na terenie Republiki Czeskiej (wszelkiego rodzaju wypadki, zranienia i zgony, zatrzymanie, naruszenia prawa, utrata dokumentów itd.). Natomiast działania szczególnego rodzaju związane są z realizacją zadań polskiej polityki zagranicznej w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą. W przypadku Konsulatu w Ostrawie dotyczą one przede wszystkim kilkudziesięciotysięcznej mniejszości polskiej, zamieszkałej w tej części Śląska Cieszyńskiego, kultywującej w poczuciu własnej tożsamości narodowej, ojczystą tradycję, kulturę i język.

Ponadto Konsulat Generalny w Ostrawie realizuje szereg istotnych działań na rzecz promocji naszego kraju, jak najlepszego wizerunku Polski i Polaków nie tylko w okręgu konsularnym, ale i całej Republice Czeskiej. Dlatego dbałość o dobre relacje z przedstawicielami kraju urzędowania – władzami, samorządami, instytucjami gospodarczymi i kulturalnymi, pożytku publicznego i in. należą do równie ważnych obszarów działania polskiej placówki w Ostrawie. Temu służy szereg inicjatyw podejmowanych przez Konsulat, w tym wiele przed i w okresie polskiej prezydencji w UE, z których warto wymienić, (obok spotkań dot. bezpieczeństwa energetycznego, współpracy małych i średnich przedsiębiorstw, organizacji i funkcjonowania systemów ochrony zdrowia), organizowaną wspólnie z Czesko-Polską Izbą Handlową konferencję gospodarczą w siedzibie Ratusza ostrawskiego poświęconą aspektom współpracy ekonomiczno-handlowej, w szczególności w kontekście regionalnym i transgranicznym. Właśnie przygotowujemy się do kolejnej konferencji „Czechy-Polska. Otwieramy platformę współpracy państw Europy Środkowej w ramach XVIII Spotkania Biznesu 2012”.

Czy i w jakim stopniu działalność i funkcjonowanie Konsulatu skierowane jest na rozwój współpracy transgranicznej? Jak należy ocenić tę współpracę w kontekście zmian w ciągu ostatnich 20 lat? Jakie można zaobserwować tendencje w tym zakresie?

Wszelki rodzaj współpracy między naszymi krajami stanowi przedmiot zainteresowania Konsulatu. Rozwój jak najlepszej współpracy i pogłębianie wzajemnych kontaktów, zwłaszcza w dziedzinie gospodarczej, społecznej i kulturalnej należą do najważniejszych zadań placówek dyplomatyczno - konsularnych. Konsulat Generalny w Ostrawie, działający w ramach swojego okręgu, którego istotną częścią jest obszar przygraniczny stara się udzielać możliwie szerokiego wsparcia współpracy transgranicznej, której zakres i funkcjonowanie oparte na stabilnym, wypracowanym, w drodze kilkunastoletniej intensywnej praktyki, fundamencie przynosi wymierne, obustronne korzyści. Dlatego ocena jest zdecydowanie pozytywna.

Z perspektywy ostatnich 20 lat wiele zmieniło się w dobrym kierunku. Jeszcze parę lat temu granice były zamknięte. Dziś nie ma utrudnień związanych z kontrolami. Jest to olbrzymim ułatwieniem dla firm pracujących w branży transportowo-logistycznej, a tym samym dla innych firm - importerów czy eksporterów własnych towarów. Współpraca, jak wspomniałam, oparta jest na konkretnych podstawach, a dzięki naszemu członkostwu w UE, znaczącą rolę w jej rozwoju odgrywają środki unijne, przeznaczone na ważne i potrzebne zadania w regionie przygranicznym. Podstawą jest Program Współpracy Transgranicznej Polska-Republika Czeska – właśnie przebiega jego kolejna edycja 2007-2013, który określa najważniejsze przedsięwzięcia i wysokość dotacji na ich finansowanie. Obecnie zaawansowane są prace związane z planowaniem budżetu na wspieranie współpracy w latach następnych (2014–2020). Dzięki środkom unijnym wypracowane zostały stałe i intensywne kontakty instytucjonalne, w tym np. w obszarze turystyki, promocji kulturalnej czy pomiędzy szkołami z obu stron granicy, od podstawowych po uczelnie wyższe.

Coraz większego znaczenia nabierają kolejne ważne tematy, m.in. bezpieczeństwo energetyczne, o którym dyskutuje się szeroko nie tylko na arenie międzynarodowej, ale właśnie regionalnej. Niedawno połączył nasze kraje nowy rurociąg gazowy. Mówiąc o zmianach i osiągnięciach należy wskazać, że dziś są one widoczne gołym okiem. Wystarczy w okolicach przygranicznych, Ostrawy, Opawy czy w Beskidach zwrócić uwagę na ilość aut z polską rejestracją i odwrotnie, z rejestracją czeską po stronie polskiej (w rejonie Cieszyna, Bielska Białej czy Raciborza). Widać, że potrzeba kontaktu jest coraz bardziej intensywna, a współpraca coraz bardziej różnorodna. Tego 20 lat temu nie było!

Które obszary polsko-czeskiej współpracy przygranicznej funkcjonują najlepiej, a w których obszarach współpraca ta powinna, mogłaby być lepsza?

Bardzo ważnym obszarem w krajobrazie współpracy polsko-czeskiego pogranicza, który nadal wymaga intensywnego wsparcia jest sfera działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Przede wszystkim potrzeba zapewnienia niezbędnej informacji poprzez upowszechnianie i ułatwianie dostępu do przepisów prawnych i podatkowych sąsiedniego państwa. Sprzyjającym czynnikiem byłoby obniżenie opłat za transgraniczne przelewy bankowe i rozmowy w sieciach komórkowych. Kolejnym istotnym krokiem powinno stać się powiązanie systemu kształcenia z przedsiębiorczością oraz wypracowanie właściwej współpracy pomiędzy sektorem przedsiębiorczości i placówkami badawczymi oraz szkołami po obu stronach granicy.

Jednym z problemów, obserwowanych przez podmioty działające na rzecz współpracy transgranicznej, w tym szczególnie uczestników obrotu gospodarczego, jest niedostatek informacji w mediach publicznych o tym, co się dzieje za granicą. Sygnalizowana jest pilna potrzeba dystrybucji na szeroką skalę materiałów informacyjnych i broszur wydawanych przez instytucje i organizacje po obu stronach granicy, powstających dzięki projektom unijnym, np. w celach turystycznych. Niezbędne jest zintensyfikowanie współpracy pomiędzy izbami gospodarczymi a związkami przedsiębiorców w układzie transgranicznym. Istnieje konieczność trwałej wymiany informacji o możliwościach współpracy podmiotów gospodarczych zainteresowanych współpracą transgraniczną pomiędzy organizacjami otoczenia biznesu i jej systematyzacja.

Należy generalnie dążyć do systematycznej bieżącej wymiany informacji między polską i czeską stroną w sprawach mających bezpośredni wpływ na przygraniczne środowiska, nie tylko gospodarcze. Kwestie te są stałym tematem spotkań, konferencji i seminariów organizowanych przez izby gospodarcze po obu stronach granicy. Temu też poświęcona była ubiegłoroczna Konferencja gospodarcza Konsulatu i CPOK, a jej wnioski zawarte w podpisany na niej memorandum dot. wzajemnej współpracy gospodarczej w regionie pogranicza.

Jak Pani Konsul ocenia poziom rozwoju gospodarczego naszego pogranicza? Jakie są szanse i mocne strony, a jakie niewykorzystane możliwości?

W odniesieniu do aktualnego poziomu rozwoju gospodarczego pogranicza w naszym rejonie trzeba podkreślić, że z każdym rokiem osiąga coraz wyższy poziom. O niewykorzystanych możliwościach mówią za siebie dane dotyczące środków unijnych przeznaczonych na projekty transgranicz-

ne, z których, jak wynika, można było czerpać więcej. W zakresie infrastruktury drogowej robi się dużo, ale potrzeba więcej, a czemu na przeszkodzie staje konieczność oszczędności w dobie kryzysu. Na dzień dzisiejszy bilans jest dobry, a szereg osiągnięć zasługuje na szczególne uznanie.

Wszyscy mamy tego świadomość, że jest jeszcze dużo do zrobienia. Duże szanse dla sfery działań transgranicznych stwarza kolejny unijny program dotacyjny na lata 2014-2020. Temu będzie m.in. poświęcona część wspomnianej konferencji organizowanej przy współudziale Konsulatu. Niewątpliwie mocną stroną jest już osiągnięty poziom współpracy i doświadczenie przy realizacji wspólnych przedsięwzięć z wykorzystaniem unijnych środków, co przy istniejącej dobrej współpracy partnerskiej, komunikacji sąsiedzkiej, w tym językowej, a jednocześnie podobieństwie problemów i potrzeb pozwala żywić przekonanie o dobrej i skutecznej współpracy na kolejne lata.

Jednym z najważniejszych i najmocniejszych obszarów wspólnego działania jest tutaj współpraca pomiędzy województwami przygranicznymi Polski (Śląskim, Opolskim), Czech (Morawskośląskim) i Słowacji (Żylińskim) w ramach wspólnej inicjatywy EUWT TRITIA.

Czy Europejskie Ugrupowania Współpracy Transgranicznej są szansą dla rozwoju obszaru pogranicza? Jaki jest poziom zaawansowania działań na rzecz powstania EUWT w naszym regionie?

Zdecydowanie tak. Przecież celem powołania EUWT jest ułatwienie i wspieranie współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej w ramach Unii Europejskiej. Z uwagi na specyfikę, jako podmiot ponadnarodowy, posiadający osobowość prawną, EUWT może rozwinąć znacznie szerszą działalność, niż np. istniejące już od dawna euroregiony. Może się też ubiegać o większe środki z funduszy strukturalnych. Do EUWT mogą należeć m.in. samorządy, państwa członkowskie UE oraz uniwersytety.

Konsulat Generalny RP w Ostrawie uczestniczy w coraz liczniejszych w ostatnim okresie spotkaniach i konferencjach dotyczących EUWT TRITIA między krajem Morawsko-Śląskim (CZ), Samorządowym Krajem Żylińskim (SK), Województwem Opolskim oraz Województwem Śląskim. Celem głównym jest wzmocnienie spójności ekonomicznej i społecznej regionu, w szczególności poprzez realizację projektów i programów współpracy regionalnej. Nie sposób wymienić wszystkich dziedzin współpracy. Wspomnę jedynie, że w ramach polsko-czesko-słowackiego obszaru działalności będzie się koncentrować na kilku podstawowych zadaniach: transport, ruch turystyczny, gospodarka, energetyka, kultura, kapitał ludzki, edukacja, współpraca szkół wyższych, środowisko naturalne, współpraca instytucji publicznych i wymiana doświadczeń, wspieranie przedsiębiorczości i in.

Projekt szczegółowego opracowania programowego z czeskim partnerem pt. „Strategia systemowej współpracy instytucji publicznych Kraju Morawskośląskiego, Województwa Śląskiego i Województwa Opolskiego na lata 2010 do 2020” pokazuje, że inicjatywa ma szanse stać się właściwą i skuteczną, wychodzącą naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom, rzeczywistą platformą współpracy transgranicznej. Co cieszy, prace są już bardzo zaawansowane, istnieją szanse na zarejestrowanie EUWT już w najbliższym czasie.

Dziękujemy za rozmowę.

Europejska Współpraca Terytorialna w latach 2007-2013

Realizacja Programów EWT w Euroregionie Silesia

Do podstawowych założeń polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2007-2013 zalicza się m.in. koncentrację działań na trzech celach, w tym Europejskiej Współpracy Terytorialnej rozumianej jako wspieranie terytorialnej konkurencyjności oraz promocji harmonijnego i zrównoważonego rozwoju terytorium UE. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez realizację programów współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej.

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej zastąpiły przedsięwzięcia realizowane w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III 2004-2006, odpowiadają im w obecnej perspektywie programowania trzy typy programów:

- * programy współpracy transgranicznej,
- * programy współpracy transnarodowej,
- * programy współpracy międzyregionalnej (INTERREG IV C).

Na jego realizację przeznaczono ok. 2,5% środków polityki spójności, co stanowi łącznie 7,75 mld euro. Polska alokacja na realizację programów w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej wynosi 557,8 mln euro.

Potencjalnymi beneficjentami programu są instytucje prowadzące działania o charakterze non-profit przyczyniające się do realizacji priorytetów programu, w tym np. władze lokalne i regionalne, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, euroregiony.

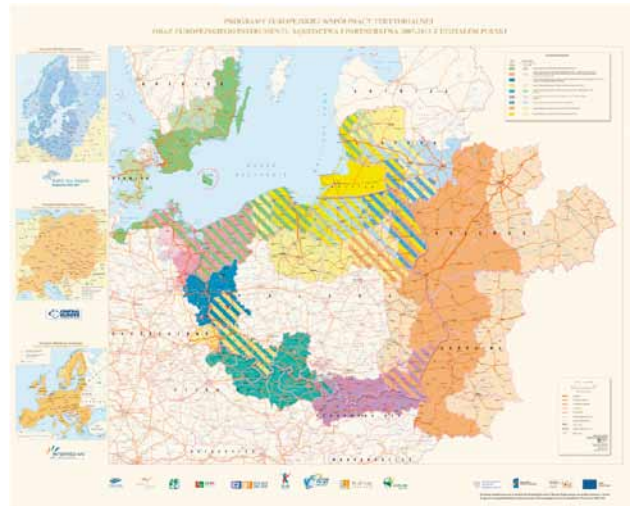
W ramach programów EWT możliwa jest realizacja wspólnych projektów spełniających przynajmniej dwa z czterech kryteriów współpracy określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego tj.:

- * wspólne przygotowanie - projekt jest wynikiem prac i uzgodnień wszystkich partnerów; partnerzy będący w stałym kontakcie, aktywnie uczestniczą w jego przygotowaniu, od pomysłu do wypełnienia wspólnego wniosku wraz z załącznikami;
- * wspólna realizacja projektu - partnerzy wspólnie uczestniczą w realizacji działań przewidzianych w projekcie, przyczyniając się do realizacji jego celów; w ramach projektu muszą istnieć jasno określone ogniwa scalające działania realizowane przez poszczególnych partnerów; nad realizacją działań, zgodnie ze wspólnie wypracowanym harmonogramem projektu, czuwa Partner Wiodący;
- * wspólny personel - w zależności od projektu można np. powołać wspólny zespół, który będzie pracował na rzecz realizacji projektu; nad realizacją projektu czuwa koordynator;
- * wspólne finansowanie - projekt ma jeden wspólny budżet, w którym zawarte są wydatki ponoszone przez wszystkich partnerów projektu. Zobowiązania finansowe partnerów wynikają z działań, jakie prowadzą oni w ramach projektu. Za zarządzanie i przekazywanie partnerom środków z EFRR oraz monitorowanie ich wykorzystania odpowiada Partner Wiodący.

Wszyscy partnerzy realizowanego projektu wyznaczają spośród siebie partnera wiodącego, który m.in. odpowiada za zapewnienie realizacji całego projektu, podpisuje w imieniu wszystkich partnerów umowę o dofinansowaniu projektu oraz składa w imieniu wszystkich partnerów wnioski o dofinansowanie wspólnego projektu we Wspólnym Sekretariacie Technicznym.

Współpracy międzyregionalna

Do celów współpracy międzyregionalnej, sieci współpracy i wymiany doświadczeń kwalifikuje się całe terytorium

Wspólnoty. Obszar Programu Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IV C obejmuje 27 Państw Członkowskich UE oraz Norwegię i Szwajcarię. Celem ogólnym Programu jest poprawa efektywności polityk rozwoju regionalnego oraz przyczynienie się do modernizacji gospodarczej i większej konkurencyjności w Europie w obszarach innowacyjności, gospodarki opartej na wiedzy, środowiska naturalnego i zapobiegania ryzyku za pośrednictwem współpracy międzyregionalnej.

Cele szczegółowe realizowane są w oparciu o dwa typy uzupełniających się przedsięwzięć:

- * inicjatywy regionalne - są to projekty zainicjowane przez podmioty na szczeblu regionalnym i lokalnym ukierunkowane na wymianę doświadczeń w określonym obszarze polityki w celu rozpoznania działań optymalnych oraz opracowania nowych narzędzi i metod wdrażania;
- * projekty kapitalizacyjne - są to projekty związane z kapitalizacją, czyli wykorzystaniem rezultatów już zrealizowanych przedsięwzięć.

W ramach Programu Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IV C zostały zdefiniowane dwa priorytety, w ramach których mogą być realizowane projekty międzynarodowe:

- * Innowacyjność i gospodarka oparta na wiedzy
- * Środowisko naturalne i zapobieganie ryzyku

Do przykładowych projektów realizowanych w ramach współpracy międzyregionalnej EWT w naszym regionie należą:

- * Projekt pn. „Dzieląc się doświadczeniami Europy - polityki, innowacja i design” (partnerem m.in. Zamek Cieszyn). Celem projektu jest gromadzenie wiedzy, dzielenie się doświadczeniami, stymulowanie dyskusji, rozwój nowego myślenia oraz budowanie porozumienia i wiarygodności tak, aby mieć wpływ na strategię budowane na regionalnym i narodowym szczeblu. Budżet całkowity: 1.498.482,56€, Dofinansowanie z EFRR: 1.141.426,45€.
- * Projekt pn. „Zrównoważona mobilność miejska” (partnerem miasto Katowice). Celem projektu jest stworzenie wspólnego bloku wiedzy i doświadczeń dla promowania pojazdów elektrycznych i zrównoważonego transportu. Budżet całkowity: 1.604.086,15€, Dofinansowanie z EFRR: 1.259.308,40€.
- * Projekt pn. „Promowanie i wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw z europejskich obszarów górniczych oraz

w regionach o tradycji przemysłowej” (Partner - Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce). Budżet całkowity: 1.793.582€, Dofinansowanie z EFRR: 1.407.858 €.

Współpraca transnarodowa

Współpraca transnarodowa z udziałem Polski realizowana jest w ramach dwóch programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej:

- * Program Regionu Morza Bałtyckiego. Oprócz Polski uczestniczą w nim: Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy (wybrane regiony), Szwecja oraz 3 państwa spoza UE: Białoruś (wybrane regiony), Norwegia i Rosja (wybrane regiony);
- * Program dla Europy Środkowej. Oprócz Polski uczestniczą w nim: Austria, Czechy, Niemcy (wybrane regiony), Słowacja, Słowenia, Węgry, Włochy (wybrane regiony), Ukraina (wybrane regiony).

Alokacja środków unijnych dla Polski na współpracę transnarodową w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej wynosi 119,234 mln euro.

Celem głównym Programu jest Wzmocnienie spójności terytorialnej, promowanie wewnętrznej integracji oraz poprawa konkurencyjności obszaru Europy Środkowej. Jest on realizowany poprzez cele określone w czterech priorytetach Programu:

- * Wspieranie innowacji na obszarze Europy Środkowej
- * Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności obszaru Europy Środkowej
- * Odpowiedzialne korzystanie ze środowiska
- * Podniesienie konkurencyjności oraz atrakcyjności miast i regionów.

Przykładowe projekty:

- * Uwzględnianie terytorialnych skutków zmian demograficzno-społecznych w rozwoju miast i regionów (partnerem GIG w Katowicach). Dofinansowanie udziału polskiego partnera: 118.481,34 €.
- * Redukcja ryzyka oraz skutków zagrożeń naturalnych i wywołanych działalnością człowieka (partner: Starostwo Powiatowe w Żywcu). Dofinansowanie udziału polskiego partnera: 37.400,00 €.
- * Poprawa wewnętrznych połączeń w obszarze Europy Środkowej (partnerzy: Miasto Gliwice – 110.500,00 € Miasto Opole – 124.950,00 €)
- * Wykorzystanie zasobów kulturowych dla uatrakcyjnienia miast i regionów (partner: Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego). Dofinansowanie udziału polskiego partnera: 86.156,00€.

Współpraca transgraniczna

Najbardziej znaną grupę programów operacyjnych współpracy terytorialnej tworzą programy współpracy transgranicznej, które wdrażane są w regionach na poziomie NUTS III, usytuowanych wzdłuż wewnętrznych i niektórych zewnętrznych granic lądowych Unii Europejskiej oraz w obszarach nadmorskich oddzielonych od siebie maksymalnie

o 150 km. W Polsce współpracą transgraniczną objęte zostały podregiony, których granice stanowią granicę państwową.

Projekty finansowane w ramach programów transgranicznych powinny sprzyjać budowie wzajemnych powiązań „ponad granicami” pomiędzy samorządami lokalnymi, instytucjami edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi czy też instytucjami kulturalnymi. Każdy projekt musi również wykazywać znaczący „wpływ transgraniczny”.

Głównym celem Programu jest współpraca transgraniczna i rozwój pogranicza. Chodzi przede wszystkim o wzmocnienie wzajemnych kontaktów gospodarczych, społecznych i kulturalnych, wspólną ochronę bogactwa przyrody, rozwój ruchu turystycznego, tworzenie aktywnego rynku pracy oraz innych dziedzin rozwoju.

W ramach współpracy transgranicznej z udziałem Polski realizowanych jest 7 programów, w tym dwa obejmujące swym zasięgiem województwo śląskie:

- * Polska - Republika Czeska
- * Polska - Republika Słowacka

Obszar Euroregionu Silesia obejmuje swym zasięgiem Program Operacyjnym Współpracy Transgranicznej Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007-2013. Zgodnie z Programem Operacyjnym Współpracy Transgranicznej Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007-2013 zasięg terytorialny Programu obejmuje czesko-polskie pogranicze na poziomie jednostek NUTS III:

- * czeska część pogranicza – Kraje (NUTS III): Liberecki, Královéhradecki, Pardubicki, Ołomuniecki, Morawskośląski
- * polska część pogranicza – podregiony: jeleniogórski i wałbrzyski (część woj. dolnośląskiego) oraz powiat strzeliński,

Droga Trębom-Kietrz przed, w trakcie i po budowie

który jest częścią podregionu wrocławskiego, woj. opolskie, podregiony bielski i rybnicki oraz powiat pszczyński (część woj. śląskiego).

Powierzchnia całego obszaru pogranicza wynosi 47 097 km². Z tego czeska część pogranicza obejmuje 23 135 km², co stanowi prawie jedną trzecią (29,2%) całej powierzchni kraju. Polska część obszaru przygranicznego objętego Programem zajmuje powierzchnię 23 962 km², co stanowi 7,7% powierzchni całego kraju. Wnioskodawca może pochodzić spoza obszaru wsparcia polsko-czeskiego pogranicza, jeśli posiada uprawnienia do prowadzenia działalności na obszarze wsparcia.

Cele Programu POWT RCZ-RP w zakresie współpracy transgranicznej określone są w 4 osiach priorytetowych, ze wskazanymi dziedzinami wsparcia:

1. Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej, ochrona środowiska, profilaktyka zagrożeń. Dziedziny wsparcia:
  - 1.1 Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej
  - 1.2 Ochrona środowiska
  - 1.3 Profilaktyka zagrożeń
2. Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości i turystyki. Dziedziny wsparcia:
  - 2.1 Rozwój przedsiębiorczości
  - 2.2 Wspieranie rozwoju turystyki
  - 2.3 Wspieranie współpracy w zakresie edukacji
3. Wspieranie współpracy społeczności lokalnych. Dziedziny wsparcia:
  - 3.1 Współpraca terytorialna instytucji świadczących usługi publiczne
  - 3.2 Wspieranie przedsięwzięć kulturalnych, rekreacyjno-edukacyjnych oraz inicjatyw społecznych
  - 3.3 Fundusz Mikroprojektów
4. Pomoc techniczna

Całkowita alokacja środków funduszy strukturalnych na POWT RCZ-RP 2007-2013 sięga kwoty 219 459 344 EUR. Poziom współfinansowania ze środków funduszy strukturalnych nie może przekroczyć 85% całkowitych środków finansowych. Pozostałe co najmniej 15% środków finansowych, tj. co najmniej 38.728.123 € powinno pochodzić ze źródeł krajowych Republiki Czeskiej i Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach tego programu funkcjonuje m.in. Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Silesia, o których często na łamach Biuletynu wspominamy. Natomiast stosunkowo mało mówi się o tzw. dużych projektach realizowanych w ramach POWT RCZ – RP w tej perspektywie finansowej.

Jak to wygląda dla naszego Euroregionu przedstawia tabela. Widać szczególnie aktywność w zakresie dwóch działań. Jedną trzecią zrealizowanych projektów stanowiły działania w zakresie wzmacniania dostępności komunikacyjnej (Dziedzina wsparcia 1.1), czyli budowy i modernizacje infrastruktury drogowej. Kolejne 7 projektów realizowanych przez naszych beneficjentów dotyczyło wspieranie rozwoju turystyki (Dziedzina wsparcia 2.2).

Rok 2012 jest już praktycznie ostatnim rokiem, w którym mają miejsce nabory do POWT. Należałoby teraz bardzo dokładnie i wnikliwie przeanalizować alokację środków wszystkich programów realizowanych w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej w tej, mijającej już, perspektywie programowania. Analiza ta powinna dotyczyć nie tylko aktywności poszczególnych potencjalnych beneficjentów, ale także sposobu i zakresu wykorzystania funduszy EFRR. Rezultaty tych analiz i przemyśleń powinny być wykorzystane do przygotowania się jak najszybciej to tego, by w przyszłej perspektywie finansowej w latach 2014-2020 można by było jeszcze lepiej wykorzystywać dostępne w ramach EWT środki dla wszechstronnego rozwoju naszego pogranicza.

**Tabela beneficjentów polskiej części Euroregionu Silesia
Programu Operacyjnego Współpraca Transgraniczna Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007-2013
(stan na maj 2012)**

LP	Nabór	Beneficjent z województwa śląskiego i opolskiego; Rola w projekcie: Partner Wiodący - PW, Partner Projektu - PP	Dziedzina wsparcia	Nazwa projektu	Dofinansowanie projektu z EFRR [€]
1	I	Gmina Krzyżanowice - PP	1.1	Przebudowa drogi łączącej Gminę Hat i miejscowość Rudyszwałd w ramach poprawy dostępności obszaru pogranicza po wejściu do strefy Schengen	571 544,29
2	I	Gmina Krzanowice - PW	1.1	Przywrócenie historycznych więzi-poprawa stanu technicznego drogi między miejscowościami Krzanowice i Strahovice	228 673,94
3	I	Gmina Głubczyce - PP	1.2	Ochrona granicznej rzeki Opawicy z polskiej i czeskiej strony	3 713 032,00
4	I	Miasto Pszów - PP	2.2	Centrum informacji – instrument wzajemnej czesko-polskiej współpracy	269 139,00
5	I	Gmina Baborów - PW	2.2	Rozwój turystyki na pograniczu polsko-czeskim poprzez sport i rekreację	926 743,93
6	II	Powiat Raciborski - PW	1.1	Modernizacja Transgranicznej drogi na odcinku Tworków-Dehylov	579 067,00
7	II	Gmina Krzyżanowice - PP	1.1	Połączenie historycznej części miasta Bohumin z miejscowością Chałupki – zapewnienie dostępności komunikacyjnej przez budowę drogi i chodników.	281 647,00
8	II	Gmina Krzyżanowice - PW	1.1	Połączenie przygranicznych miejscowości Pist (CZ) – Bolesław (PL) w ramach poprawy dostępności obszaru pogranicza	260 411,00
9	II	Powiat Głubczycki - PP	1.1	Odbudowa i modernizacja drogi na odcinku Třebom - Kietrz	2 041 055,00
10	II	Powiat Głubczycki - PW	1.1	Poprawa dostępności obszaru pogranicza poprzez modernizację drogi na odcinku Ściborzyce Wielkie – Hněvošice	1 359 914,00
11	II	Gmina Branice - PP	1.3	Wzmocnienie działania jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych przy powodziach	1 802 345,00
12	III	Miasto Racibórz - PW Gmina Krzyżanowice - PP	2.2	Ścieżka rowerowa Racibórz – Krzyżanowice - Chotebuz wzdłuż rzek Olza i Odra	4 026 739,02
13	III	Gmina Krzyżanowice - PP	2.2	Rzeki dzielą, rzeki łączą – budowa przystani kajakowych na Odrze i Olzie	323 334,03
14	III	Gmina Krzyżanowice - PP	2.2	Lato w Krzyżanowicach (PL), zima w Śmiłowicach (CZ) – rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na pograniczu polsko-czeskim	1 538 908,00
15	III	Miasto Racibórz - PW	1.3	Ochrona przeciwpowodziowa na pograniczu raciborsko – opawskim poprzez logistyczne wyposażenie i doskonalenie działań służb kryzysowych (rezerwow)	241 337,21
16	III	Gmina Głubczyce - PW	2.2	Czesko-polska baza kulturalno-turystyczna Głubczyce-Krnov	1 004 657,79
17	III	Powiat Głubczycki - PP	2.2	Śląsk bez granic – nowa destynacja turystyczna	140 107,00
18	IV	PWSZ w Raciborzu - PP	2.3	Czesko-polskie centrum leksykograficzne	213 086,52
19	IV	Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry - PW	3.1	Euregio PL-CZ	266 858,47

KALENDARZ IMPREZ TRANSGRANICZNYCH od czerwca 2012 do sierpnia 2012

KALENDÁŘ PŘESHRAŇIČNÍCH AKCÍ od června 2012 do srpna 2012

Termin / Termín	Nazwa imprezy / Název akce	Miejsce imprezy / Místo akce	Organizator / Organizátor	więcej informacji na stronie - více informací na stránkách
03.06.2012	Festyn z okazji Dnia Dziecka – III Działanie w projekcie „Frycovice-Mszana. Smaczności bez granic” - Slavnost u příležitosti Dne dětí - 3. aktivita v projektu „Fryčovice-Mszana. Ochutnávky bez hranic.”	Wiejski Ośrodek Kultury i Rekreacji w Połomi	Wiejski Ośrodek Kultury i Rekreacji w Mszanie	www.mszana.ug.gov.pl www.wokir-mszana.pl
09.-10.06.2012	Międzynarodowy Festiwal nowoczesnej muzyki chrześcijańskiej „Śląskie Lilie” - Mezinárodní festival moderní křesťanské hudby „Slezská Lilie”	Ostrava-Kunčičky	Diecézní charita ostravsko-opavská	www.slezskalilie.cz
09.06.2012	VI Półmaraton Kietrz-Rohov (21km) W ramach Półmaratonu również: Bieg dla dzieci i młodzieży Nordic Walking - VI. půlmaraton Kietrz-Rohov (21 km). V rámci půlmaratonu také běh pro děti a mládež Nordic Walking.	Kietrz - Rohov	Urząd Miejski w Kietrz	www.kietrz.pl
11.06.2012	Termin zakończenia 10. naboru wniosków do Funduszu Mikroprojektów - Termín ukončení 10. kola příjmu žádostí do Fondu mikroprojektů	Racibórz / Opava	Euroregion Silesia	www.euroregion-silesia.pl www.euroregion-silesia.cz
15.06.2012	Konferencja gospodarcza „Republika Czeska - Polska. Stworzenie przestrzeni dla współpracy w regionach środkowej Europy z okazji XVIII. spotkania przedsiębiorców 2012” - Hospodářská konference „Česká republika - Polsko. Vytváříme prostor pro spolupráci v regionu střední Evropy u příležitosti XVIII. setkání podnikatelů 2012”	Ostrava	Česko-polská obchodní komora	www.opolsku.cz
16.06.2012	Sport łączy pokolenia i narody - Sport spouje generace a národy	Krzanowice, Kompleks sportowy Orlik 2012	Gmina Krzanowice	www.krzanowice.pl
18.06.2012	Walne zebranie czeskiej części Euroregionu Silesia - Valná hromada české části Euroregionu Silesia	Odry	Euroregion Silesia - CZ	www.euroregion-silesia.cz
20.-22.06.2012	Spotkanie czesko-polskich euroregionów w ramach projektu EUREGIO PL-CZ - Setkání česko-polských euroregionů v rámci projektu EUREGIO PL-CZ	Euroregion Beskydy	Euroregion Beskydy	www.regionbeskydy.cz
22.-24.06.2012	JARMARK ŚW. MARCELEGO - Jarmark sv. Marcela	Plac Dominikański Racibórz	Miasto Racibórz	www.raciborz.pl
24.06.2012	Impreza plenerowa w ramach projektu „Współpraca na rzecz bezpieczeństwa w gminach Lyski i Darkowice” - Venkovní akce v rámci projektu „Spolupráce v oblasti bezpečnosti v obcích Lyski a Darkovice”	Lyski	Gmina Lyski	www.lyski.pl
30.06.2012	Złot pojazdów zabytkowych - Sraz historických vozidel	Zabelków	Gmina Krzyżanowice	www.krzyzanowice.pl
30.06.2012	Zakończenie mikroprojektów w czerwcu - Ukončení mikroprojektů v červnu: 1. Województwo Śląskie / Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Nieślyszących i Słabosłyszących w Raciborzu: „Nieznany modernizm: Architektura Górnego Śląska w Okresie Międzywojennym” 2. Powiat Wodzisławski: „Poznaj atrakcje pogranicza!” 3. Slezské zemské muzeum: „Open Gates to Silesian Museum” 4. Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje: „Bezpečně na silnicích v příhraničí - podpora prevence a společné řešení problémů” 5. Domov pro seniory Kamenec, Slezská Ostrava: „Ať mluvíme polsky-česky, spolu je nám vždycky hezky.” 6. KLACR: „Přeshraniční spolupráce klastrů cestovního ruchu” 7. EDUCA - Střední odborná škola: „Sport nezná hranice”			
08.07.2012	„Lato w pełni” – rodzinny festyn plenerowy – IV Działanie w projekcie „Frycovice - Mszana. Smaczności bez granic” - „Uplné léto” - rodinná venkovní slavnost - 4. aktivita v projektu „Fryčovice-Mszana. Ochutnávky bez hranic.”	Wiejski Ośrodek Kultury i Rekreacji w Mszanie	Wiejski Ośrodek Kultury i Rekreacji w Mszanie	www.mszana.ug.gov.pl www.wokir-mszana.pl
31.07.2012	Zakończenie mikroprojektów w lipcu - Ukončení mikroprojektů v červenci: 1. Gmina Lubomia / Przedszkole w Lubomi: „Zyjmy zdrowo i sportowo” 2. Powiat Wodzisławski / Dom Pomocy Społecznej w Gorzycach: „Czy mówimy po polsku, czy po czesku, razem zawsze jest nam miło” 3. Diecézní charita ostravsko-opavská: „Slezská Lilie”			
25.08.2012	Uroki jesieni - impreza w plenerze (w razie niepogody w sali) w miejscowości Frycovice (RCz) - VI Działanie w projekcie „Frycovice- Mszana. Smaczności bez granic” - Půvaby podzimu - venkovní akce (v případě špatného počasí v sále) ve Fryčovicích (ČR) - 6. aktivita v projektu „Fryčovice-Mszana. Ochutnávky bez hranic.”	Frycovice	Wiejski Ośrodek Kultury i Rekreacji w Mszanie	www.mszana.ug.gov.pl www.wokir-mszana.pl
31.08. - 02.09.2012	Polsko - Czeski Złot motocyklowy - Polsko-český motocyklový sraz	Stadion TS „Górník” Pszów	Gmina Miasto Pszów	www.pszow.pl
31.08.2012	Zakończenie mikroprojektów w sierpniu - Ukončení mikroprojektů v srpnu: 1. Miasto Rybnik / Miejski Dom Pomocy Społecznej w Rybniku: „Czy mówimy po polsku, czy po czesku, razem zawsze jest nam miło” 2. Gmina Krzyżanowice: „Na rowerze bez granic” 3. Gmina Lubomia / Przedszkole w Syryni: „Czytajmy Razem” 4. Gmina Lyski: „Współpraca na rzecz bezpieczeństwa w gminach Lyski i Darkowice” 5. Město Vítkov: „Nové poznatky v nových kurzech” 6. Ostrovid: „Vidím dobře? - srovnávací studie kvality vidění u dětí v mateř. školách v regionu Racibórz a Opava” 7. Obec Kozmice: „Klubovna hasičů v Kozmicích - místo česko-polského setkávání” 8. Místní akční skupina Opavsko: „Mobilní průvodce - podpora cestovního ruchu na území MAS Opavsko a LGD Płaskowyz Dobrej Ziemi”			

Spolupráce Euroregionu Silesia

aneb

Nejsme v tom sami!

Přestože by se mnohým, kteří nikdy neslyšeli o euroregionech, mohlo zdát, že se jedná o pár nahodilých spolků proevropsky smýšlejících nadšenců, jsou to ve skutečnosti velmi organizované a spolupracující přeshraniční struktury, kterých je po celé Evropě velké množství. Zastřešujícím subjektem euroregionů bez ohledu na jejich právní statut, organizační strukturu či velikost je **Asociace evropských hraničních regionů** (AGEG - Arbeitsgemeinschaft Europäischer Grenzregionen / AEBR - Association of European Border Regions). Asociace je registrovaným sdružením se sídlem v německém Gronau, současným předsedou je Karl-Heinz Lambertz, ministerský předseda „vlády“ německy mluvícího společenství Belgie. Od svého založení v roce 1971 se Asociace postupně rozrůstala a v současnosti zastupuje více než 180 hraničních regionů po celé Evropě (členů i příznivců). Asociace pracuje pro evropské hraniční a příhraniční regiony a k jejím cílům patří zejména podporovat a koordinovat vzájemnou spolupráci regionů v rámci Evropy, propagovat výměnu zkušeností a informací s ohledem na společné zájmy v oblasti přeshraniční spolupráce a zastupovat tyto společné zájmy při jednání s parlamenty, orgány, úřady a institucemi států a nadnárodních organizací. Přestože Euroregion Silesia není členem Asociace, je stejně jako ostatní euroregiony uveden v přehledu a také na mapě vydávané Asociací (pod číslem 39 – dostupné na www.aebr.eu), průběžně

sleduje činnost Asociace a spolupracuje s ní. Od roku 2002 Asociace každoročně vyhlašuje soutěž o cenu přeshraniční spolupráce s názvem „Sail of Papenburg“. Tato soutěž byla poprvé vyhlášena a finančně podpořena regionem Ems Dollart, jedním z pěti euroregionů v holandsko-německém příhraničí s přístavem Papenburg. Výsledky soutěže jsou vždy slavnostně vyhlášovány na každoročním zasedání Valné hromady Asociace. V roce 2006 se do soutěže přihlásil také Euroregion Silesia s projektem „Border Crossing v Euroregionu Silesia“, za který získal čestné uznání. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhlo dne v listopadu 2006 ve městě Pamplona ve španělském příhraničním regionu Navarra.

Euroregion Silesia navázal také spolupráci s euroregiony ze zemí tzv. visegrádské čtyřky (Česká republika, Polsko, Slovensko a Maďarsko). V roce 2002 přijal nabídku maďarsko-slovenského Euroregionu Váh-Dunaj-Ipeľ na uzavření partnerské smlouvy a v několika následujících letech se zástupci Euroregionu Silesia aktivně účastnili společných akcí na území Maďarska a Slovenska. Na základě této spolupráce se Euroregion Silesia připojil k iniciativě založit **Konzultativní radu euroregionů visegrádských zemí**. Po dvouletých přípravách byla 6. května 2004 v historických prostorách hradu v maďarské Ostřihomi (Esztergomu) slavnostně podepsána zakládací listina této Konzultativní rady. Po svém založení pak byla tato rada představena předsedou vlády Maďarska na zasedání předsedů vlád visegrádských zemí, které se konalo o týden později v Kroměříži. Bohužel záhy po velkolepém založení činnost této rady začala stagnovat a v současné době nevyvíjí žádné aktivity.

Významné postavení si Euroregion Silesia vybudoval v rámci **Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci**, na jejíž činnosti se aktivně podílí již od roku 2000. Tato komise byla ustavena na základě dohody uzavřené mezi vládami obou zemí v září 1994, přičemž na české straně je řízena Ministerstvem zahraničních věcí a na polské straně Ministerstvem vnitra. Úkolem komise je stanovení směrů a forem přeshraniční spolupráce, zkoumání problémů, které tuto spolupráci ztěžují, a zpracovávání určitých doporučení vedoucích k odstranění těchto problémů. Součástí této komise jsou pracovní skupiny zaměřené na jednotlivé oblasti činnosti, např. dopravní infrastrukturu, hospodářství a obchod, životní prostředí, migraci pracovních sil apod. Významným úspěchem česko-polských euroregionů bylo v září 2001 založení pracovní podskupiny pro euroregiony, jejímiž předsedy se stali nejvyšší představitelé Euroregionu Silesia pan Andrzej Markowiak a Jan Mrázek. V roce 2007 se na základě rozhodnutí Komise tato podskupina transformovala na samostatnou pracovní skupinu a v současné době představuje jednu z nejlépe pracujících skupin komise. Na svém posledním zasedání v listopadu 2011 ve Varšavě komise rozhodla o pozastavení činnosti některých nefunkčních pracovních skupin (pracovní skupiny pro zemědělství a potravinářský průmysl, pracovní skupiny pro kulturní rozvoj, vzdělávání a výměnu mládeže

a pracovní skupiny pro vědu, vysoké školství a vědecký výzkum) a současně se obrátila na pracovní skupinu pro euroregiony o zvážení možnosti rozšířit svou činnost o problematiku spadající do kompetencí suspendovaných pracovních skupin. Tato skutečnost jen podtrhuje význam euroregionů a jejich role v oblasti přeshraniční spolupráce.

Na rok 2004, kdy Česká republika a Polsko vstoupily do Evropské unie, připadlo jubilejní X. zasedání Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci a Ministerstvo zahraničních věcí ČR, kterým je komise na české straně řízena, přijalo nabídku Euroregionu Silesia uspořádat toto jubilejní zasedání v Opavě. Ve dnech 21. - 22. října 2004 se tak v prostorách Slezské univerzity sešli zástupci všech českých a polských ministerstev, příhraničních krajů a euroregionů, aby projednali úspěchy i sporné otázky přeshraniční spolupráce.

Druhého setkání euroregionů ČR se zástupci MMR ve věci budoucnosti programů přeshraniční spolupráce, které se konalo v budově Poslanecké sněmovny ČR dne 10. dubna 2012, se zúčastnili zástupci všech třinácti euroregionů. Za Euroregion Silesia se setkání zúčastnila tajemnice české části Jana Novotná Galuszková.

Na národní úrovni polská část Euroregionu Silesia spolupracuje s ostatními euroregiony na území Polska v rámci neformálního Fóra polských hraničních regionů. V současné době se znovu objevila iniciativa na založení oficiální Federace euroregionů Polské republiky, polská část Euroregionu Silesia však k této aktivitě přistupuje zdrženlivě. Také v České republice existuje společná platforma euroregionů s názvem **Asociace euroregionů ČR**, která vznikla z iniciativy euroregionů česko-německého a česko-rakouského příhraničí. Přestože se česká část Euroregionu Silesia stejně jako další euroregiony česko-polského příhraničí do činnosti této asociace zatím nezapojila, neznamená to, že představitelé euroregionů na území České republiky nespolupracují. Jaké příklad vzájemné spolupráce lze uvést v pořadí již druhé setkání zástupců českých částí všech 13 euroregionů v ČR se zástupci MMR, které se uskutečnilo v budově Poslanecké sněmovny ČR dne 10. dubna 2012. Na tomto setkání si zástupci euroregionů nejprve vyměnili aktuální informace z jednotlivých programů přeshraniční spolupráce, tj. česko-polského, česko-saského, česko-bavorského, česko-rakouského a česko-slovenského. V odpoledních hodinách pak představitelům MMR - náměstkovi ministra Michalu Janebovi a řediteli odboru evropské územní spolupráce Jiřímu Horáčkovi - prezentovali své návrhy k problematickým záležitostem přeshraniční spolupráce v novém období 2014 – 2020.

Za MMR se setkání zúčastnil náměstek ministra pro místní rozvoj Michal Janeba a ředitel odboru evropské územní spolupráce Jiří Horáček.

August Scholtis - pisarz i publicysta

Ein Herr aus Bolatitz

Życie

August Scholtis urodził się 7 sierpnia 1901 w Bolacicach, w tzw. Kraju Hulczyńskim, na Górnym Śląsku, na terenie który przypadł po pierwszej wojnie światowej nowo utworzonej Czechosłowacji. Wywodził się z rodziny chłopskiej, od lat osiadłej w Bolacicach. Ukończył jedynie szkołę powszechną (uczył go m.in. Karl Schodrok – pisarz i publicysta, działacz społeczny i kulturalny na Śląsku), a następnie zdobył zawód murarza. Do wiedzy humanistycznej doszedł sam, pracując do 1920 roku w kancelarii księcia Karla Maxa Lichnowskiego (byłego ambasadora Niemiec w Londynie), gdzie doszedł do stanowiska zarządcy dóbr.

August Scholtis

Potem był reporterem sądowym gazety Hindeburger Volksblatt i współpracownikiem znanego czasopisma kulturalnego Der Oberschlesier, jednocześnie podejmując pierwsze próby literackie. W 1927 roku otrzymał za nowelę Notruf (Wołanie na trwogę) nagrodę wrocławskiej Śląskiej Rozgłośni Radiowej. W roku 1929 przeniósł się do Berlina zarabiając jako pisarz i dziennikarz.

Wielkim echem odbiła się jego powieść z 1932 roku Ostwind (Wiatr od Wschodu), którą Scholtis opatrzył mottem: „Moje serce jest za duże na jedną Ojczyznę, a za małe na dwie”. W książce z podtytułem „Powieść o Górnośląskiej katastrofie” opisał sytuację na Górnym Śląsku, aż do jego podziału po plebiscycie, który to podział był dla niego śląską tragedią. Główny bohater – zabawny, a jednocześnie pełen gorzkości Kacper Teofil Kaczmarek – zachowuje się często jak Dyl Sowizdrzał w skomplikowanej sytuacji powojennej polsko-czesko-niemieckiego pogranicza. Jak wspominał później sam autor – wiele w postaci Kaczmaraka było wątków autobiograficznych.

Powieść spotkała się z dużym uznaniem ówczesnej krytyki, która chwaliła naturalny talent pisarski Scholtisa i jego niezwykłą moc dobitnego przekazu treści. Stwierdzono, że autor tą powieścią „wprowadził Górny Śląsk do światowej literatury”. Jednocześnie autor naraził się niemieckim nacjonalistom za wytykanie błędów pruskiej administracji w stosunku do miejscowej ludności. Z polskiej strony nie obeszło się również bez krytyki Scholtisa, który nie krył rozczarowania podziałem Górnego Śląska i skłanianiem się części ludności śląskiej w kierunku Polski.

W roku 1934 ukazała się powieść Baba und ihre Kinder (Baba i jej dzieci), w której odszedł od tematyki plebiscytowej, a wyrażał w niej głębokie przekonanie, że nadejdzie czas kiedy „Europa Środkowa wolna będzie od bohaterkich bijatyk, a ludzie podadzą sobie ręce, przez Odrę, przez Wisłę i Dunaj”. Scholtis był gorącym zwolennikiem pojednania między narodami środkowo-wschodniej Europy. Dla sprawy tej, a szczególnie dla pojednania polsko-niemieckiego uczynił wiele dobrego po II wojnie światowej.

Podczas wojny służył w służbach ochrony przeciwpożarowej, a później został przeniesiony na front zachodni, gdzie dostał się do amerykańskiej niewoli. Po powrocie do Berlina (Zachodniego) przez kilka lat pracował jako dziennikarz, nie mógł się bowiem przebić ze swoją literaturą regionalną (Heimatliteratur) na nowy rynek powieściopisarski.

Popularność zdobyła wydana w 1959 roku powieść autobiograficzna Ein Herr aus Bolatitz (Pan z Bolacic), w której w znakomity sposób przedstawił kulturowe i historyczne osobliwości jego ojczystego regionu. Na uwagę zasługuje również powieść Das Eisenwerk (Huta) ukazująca powstawanie górnośląskiego przemysłu ciężkiego oraz publicystyczny opis podróży do Polski Reise nach Polen (Podróż do Polski) z 1962 roku.

Scholtis był, jak pisał Hans Schwab-Felisch, realistą i mistykiem jednocześnie. Znał ludzi małych i wielkich, jego opisy społeczeństwa proletariackiego żyjącego w cieniu zamków książęcych i wielkich właścicieli ziemskich były precyzyjne i znakomicie kontrastowały z pojawiającymi się w jego powieściach, duchami górskimi i innymi niezbadanymi siłami. Realizm prześlągnięty humorem, który był w rzeczywistości przykrywką dla tragizmu rzeczywistości. Jego twórczość związana była nierozzerwalnie z Górnym Śląskiem.

Pod koniec życia Scholtis zainteresował się literaturą czeską. Dokonał m.in. tłumaczenia na niemiecki dramatu Vaclava Havla Garden Party.

Za zasługi dla Śląska i jego mieszkańców August Scholtis otrzymał wiele wyróżnień, m.in. w 1959 roku, jako jeden z pierwszych, Nagrodę Andreasa Gryphiusa i Wschodniemiecką Nagrodę Kulturalną. Był członkiem Akademii Języka i Poezji, Akademii Berlińskiej oraz PEN-Clubu.

August Scholtis zmarł 26 kwietnia 1969 roku w Berlinie. Jego spuścizna znajduje się w oddziale rękopisów Miejskiej i Powiatowej Biblioteki w Dortmundzie.

Twórczość

- Nachruf (1927)
- Ostwind (1932)
- Baba und ihre Kinder (1934)
- Jaś, der Flieger (1935)
- Das Eisenwerk (1938)
- Schlesischer Totentanz. Erzählungen (1938)
- Die mährische Hochzeit (1940)
- Die Begegnung. Zwei Erzählungen (1940)
- Die Fahnenflucht (1948)
- Die Zauberkrücke (1948)
- Ein Herr aus Bolatitz (1959)
- Reise nach Polen. Ein Bericht (1962)

Opracowano na podstawie:

- Raciborzanie Tysiąclecia. Racibórz 2002
- Niemcy górnośląscy. Leksykon biograficzny. Gliwice-Opole 2004
- Śląsk. Rzeczywistości wyobrażone. Poznań 2009
- Strony internetowe:

- http://pl.wikipedia.org/wiki/August_Scholtis
- http://opavsky.denik.cz/zpravy_region/historie-august-scholtis20052012.html
- <http://www.gornoslaskie-dziedzictwo.com/index.php?action=ludzie&id=26>
- <http://www.markuskrzoska.de/scholtis.htm>
- <http://www.markuskrzoska.de/scholtis.htm>

Baterky

*Walter jel w leče na urlaub
do Rakuska, za hranice,
po německu uměl enem
to, co pochyčil z ulice.*

*Prolez cely Mexico-plac,
fočil velke katedralny,
po tydnu mu ve fotaku
baterky vypověď daly.*

*Tuž vlez do prvši trafiky,
pta Se: „haben się baterky?“
„Vie bitte?“, odpovi slečna,
co ma zuby jak pačerky.*

*„Z takim towarem se, robo,
ku penizam nepřidžeš.
Ty baterky sem chčel nove!
Vybite – Take mam tež!!!“*

Baterky - baterie
Rakusko – Austria
baterky vypověď daly – baterie się rozładowały
baterky vybite – baterie rozładowane
slečna – dziewczyna (tu: sprzedawczyni)

Ožraly

*Hanka vlezla do kupelky
zaraz zpadky vali:
„mamo, mamo, naš tačiček
isto se ožrali!“*

*„Jak si na to, Hanko, přišla,
dylč si ešče mala,
včil mi povis, dževušisko,
jak si to poznala.“*

*„Hušta se zpředku – dozadku,
v ruce drži krygel,
lica Se natytlal pënum –
- a oholil špigel!“*

kupelka – łazienka
zpadky vali – wraca z powrotem
tačiček isto se orali – tata na pewno się upił
Hušta se zpředku - dozadku – kołysze się tam i z powrotem
v ruce drži krygel – w rękę ma szklanę
lica Se natytlal pënum – twarz nasmarował pianą
špigel - lustro

Wierszyki w gwarze hulczyńskiej pochodzą z książki: „Klebecily klebetnice” autorstwa Lidie Rumanovej, wydanej w 2004 roku w Krawarzu.

COŚ DLA KIBICÓW TENISA ZIEMNEGO

JESTLI MÁŠ RÁD TENIS
PODÍVEJ SE DOPRAVA

JESTLI MÁŠ RÁD TENIS
PODÍVEJ SE DOLEVA

Dwumiesięcznik „Biuletyn Euroregionu SILESIA” wydawany jest na zlecenie Stowarzyszenia Gmin Dorzecza Górnej Odry w Raciborzu.
Wydawca: Digital Art Studio Gała Przemysław, ul. Miodowa 6/22, 25-553 Kielce, tel./fax: 41 348 00 13, e-mail: biuro@digitalartstudio.pl
Redakcja: Leonard Fulneczek (redaktor naczelny), Daria Kardaczyńska, Jana Novotná-Galuszková.
Adres redakcji: 47-400 Racibórz, ul. Batorego 7, tel. +48 32 415 64 94, e-mail: info@euroregion-silesia.pl www.euroregion-silesia.pl
Przedruk całości lub części bez zgody redakcji jest zabroniony. Wykorzystane w Biuletynie zdjęcia pochodzą z archiwów sekretariatów Euroregionu Silesia oraz Beneficjentów.
Skład i druk: Digital Art Studio Gała Przemysław www.digitalartstudio.pl
Nakład: 1500 egz. Egzemplarz bezpłatny.

Arboretum Nový Dvůr

Okolo 10 km na zachód od Opawy znajduje się jeden z najbardziej interesujących w tej części Europy ogrodów botanicznych. Na obszarze ponad 20 ha można obejrzeć ekspozycję dendrologiczną okazów z pięciu kontynentów, a także wystawę roślin podzwrotnikowych i tropikalnych w specjalnej oranżerii.

Rośnie tu ponad 7000 gatunków roślin, drzew i ziół oraz ich odmian ogrodowych. Można podziwiać rośliny z wrzosowisk i wydm, rośliny himalajskie oraz zbiory drzew z Chin, Dalekiego Wschodu i Japonii oraz bogaty zbiór wschodnich roślin drzewiastych i ziół, a także okazy przyrody pochodzące z obu Ameryk. Bardzo interesującą częścią roślinnej ekspozycji są przedstawiciele olbrzymich „drzew mamucich” – sekwoi, sosny ościstej z Arizony, w swej ojczyźnie żyjącej ponad 4 000 lat (choć tu jest ich podobno więcej, niż w Arizonie) i rozwojowo pradawnego, świętego i leczącego miłorzębu, pamiętającego dinozaury.

Spacerując po parku można podziwiać stale żywą zieleni wielu gatunków i kultuwarów cyprysów, tui, świerków, sosen, cisów oraz gatunków choin rodzaju tsunga, jodeł i jałowców. Stale zielone drzewa liściaste rzadkich gatunków i osobliwości, do których należy duży zbiór rodziny rododendronów i azalii, rozslawity arboretum i stanowią jeden z najbogatszych zbiorów w Republice Czeskiej. W oranżerii okazałe są zwłaszcza kaktusy i palmy. Między zielenią w klatkach znajdują się egzotyczne zwierzęta i ptaki. Obok pawilonu znajduje się staw rybny.

Pierwsza kolekcja dendrologiczna została założona w latach 1906-1928 przez twórcę arboretum, Quido Riedla (1878-1946). Po wojnie, szczególnie w latach 60. XX wieku arboretum rozbudowano, adaptując między innymi na jego potrzeby administracyjne znajdujący się tu renesansowy pałacyk z XIX wieku. W tym też czasie rozbudowano oranżerię.

Obecnie Arboretum Nowy Dwór jest częścią kompleksu Muzeum Śląskiego w Opawie.

Dojazd z Opawy:

droga nr 11 Opawa-Bruntál, w Opawie-Jaktaři skręcamy na Stěbořice, a następnie kontynuujemy jazdę do Nowego Dworu, w sumie z Opawy ok. 10 km.

Czynne:

- kwiecień-wrzesień w godz. 8.00-18.00,
- październik-marzec w godz. 8.00-16.00,

Cennik:

- dorosły/a - 40,- Kč
- ulgowe (dziecko, senior, student) - 20,- Kč
- rodzinne - 90,- Kč

Przed arboretum znajduje się bezpłatny parking samochodowy, nad pawilonem mieści się punkt spożywczy, gdzie można kupić słodycze i napoje; w pobliżu (200 m) znajduje się restauracja „U Arboretum”, ceny przystępne.

Czas zwiedzania: 120 min.

Kontakt

ARBORETUM Nový Dvůr Stěbořice
746 01 Opava

Tel.: +420 553 661 031

Mobil: +420 731 104 420

E-mail: arboretum@szmo.cz

Opracowano na podstawie:

- Opavsko zblízka – příroda, historie, památky. Opava 1996
- Weekend w Bramie Morawskiej. Racibórz 2003
- <http://www.szmo.cz/rubrika/20/expozicni-arealy/arboretum-novy-dvur/>
- http://www.czecot.pl/obiekt-turystyczny/3266_arboretum-novy-dvur-sterborice
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Arboretum_Nov%C3%BD_Dv%C5%Afr_-_z%C3%A1me%C4%8Dek.jpg
- http://www.panoramio.com/photo_explorer#view=photo&position=666&with_photo_id=53870365&order=date_desc&user=3325569
- <http://www.zazitkyvcechach.cz/index.php?page=detail&id=arboretum-novy-dvur>
- http://minervistka.rajce.idnes.cz/Arboretum_Novy_Dvur#34_Arboretum_Novy_Dvur.jpg

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE